

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СЕЛЕКЦІЇ КОРМОВИХ КУЛЬТУР

Сортові ресурси кормових культур представлені 416 сортами і гібридами 73 видів, занесених до Державного реєстру сортів рослин України на 2012 рік. З них найбільшу частину (60%) складають багаторічні бобові і злакові трави. Переважна кількість сортів (75%) створена селекціонерами України, що свідчить про високу конкурентну здатність вітчизняної селекції. Селекцією кормових культур в основному займаються 15 державних науково-дослідних установ НААН, розміщених в різних ґрунтово-кліматичних зонах України. Найбільший обсяг селекційних робіт виконується в Інституті кормів та сільського господарства Поділля, Інституті землеробства, Інституті зрощуваного землеробства, Інституті Карпатського регіону та Полтавській державній сільськогосподарській станції.

В селекції традиційних видів підвищення кормової продуктивності досягається за рахунок використання внутрішньовидового потенціалу та методів гетерозисної селекції.

Із багаторічних трав заслуговують уваги створені в останні роки та занесені до Державного реєстру сортів рослин України, придатних до поширення, сорти люцерни посівної – Синюха, Алія, Зоряна, Росинка, Люба і Ласка; конюшини лучної – Спарта, Полісянка і Фалкон; конюшини гібридної – Вілія; еспарцету виколистого – Смарагд і Аметист донецький; грястиці збірної – Інгулка 17 і Українка; костриці лучної – Діброва і Марінца; пажитниці багаторічної – Руслана, Мрія і Осип; стоколосу безостого – Скіф, Сиваш, Арсен, Борозенський; тимофіївка лучна – Витава і Пірнівчанка; костриці червоної – Айра.

У зв'язку з глобальними змінами кліматичних умов значно розширений асортимент посухостійких видів злакових і бобо-

вих багаторічних трав. Так, створені та занесені в Державний реєстр сортів рослин України сорти райграсу високого – Дронго; пирію середнього – Хорс і Вітас; житняка гребінчастого – Петрівський і Кімбурн; стоколосу прибережного – Боян; регнерії шорсткостеблової (пирію безкореневищного) – Колумб; еспарцету закавказького – Адам і Блиск.

Важливим резервом стабілізації виробництва кормів в системі зеленого і сировинного конвеєрів являються однорічні кормові культури. Створені та успішно впроваджуються у виробництво нові високопродуктивні сорти кормових бобів – Оріон і Білун; люпину білого – Макарівський і Щедрий 50; люпину жовтого – Світязь і Прогресивний; люпину вузьколистого – Пелікан і Фламінго; горошку (вики ярої) – Владіслава, Єлізавета, Євгена, Ліла, Ліліяна і Цвітана; пелюшка (кормовий горох) – Древланська; серадела посівна – Ольгінська.

У посушливих умовах півдня та сходу України важливим є використання однорічних озимих культур, серед яких основне місце займає горошок (вика озима). Підвищеною зимостійкістю і продуктивністю характеризуються сорти: Лебедина пісня, Степна, Приморка і Львів'янка. Із озимих капустяних культур добре зарекомендували також суріпиця озима – Оріана і тіфон – Оракам. Із соргових культур слід виділити: суданська трава – Білявка, Голубівська і Фіолета; сорго-суданкові гібриди – Арабат, Кадан 19, Новоолексіївський і Самат; сорго цукрове – Аграрний 5F, Довіста, Пам'яті Шепеля, Сило 700Д і Троїстий.

Існуючий сортовий склад кормових культур достатньо великий і, в основному, задовольняє потреби тваринництва в кормах різних ґрунтово- кліматичних зон України. З метою забезпечення подальшої інтенсифікації тваринницької галузі, особливо молочного скотарства, необхідно посилити дослідження зі створення високопродуктивних сортів і гібридів основних видів з підвищеним рівнем біологічної і асоціативної азотфіксації, стійких до основних несприятливих факторів довкілля, хвороб і шкідників, з покращеною якістю кормової маси.